

A Szakmai Bizottság értékelése az OTDK Állam- és Jogtudományi Szekciójáról (Debrecen, 2003. április 17-19.)

1. A központi szervezés

A XXVI. OTDK Állam- és Jogtudományi Szekciójának házigazdája a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Intézete volt. Az Ügyvezető Elnökség (a szervező bizottság) az OTDT titkárságával, a rendező egyetem vezetésével, illetve a résztvevő intézmények képviselőivel jó együttműködést kialakítva több szempontból is kiemelkedő színvonalú szakmai fórumot biztosított mind a hallgatók, mind a témavezető oktatók számára.

Több vonatkozásban is új szerepet vállalt az OTDT a szervezésben. A központi nevezések, a határidők rögzítése a szervezők munkáját könnyítette, ugyanakkor a korábbi, és a résztvevő intézmények számára talán kényelmesebb gyakorlattól való eltérés problémákat is okozott, előfordult, hogy nevezések érkeztek a szervezőkhöz, akik a dokumentációkat kénytelenek voltak az OTDT-nek továbbítani. Külön köszönet az OTDT Titkárságának, amiért a határidőt kellő rugalmassággal kezelte.

Egyszerűsítést jelenthetne az összesített intézményi nevezés általánossá válása esetén, ha a nevezési lapokat kétoldalasra tömörítené (változatlan tartalommal) az OTDT és, ha a nevezésekről (akár összesített formában) a szervezők az OTDT-vel egyidőben értesülnének.

Egyes intézmények esetében gondot okoz a nevezési határidő tekintettel arra, hogy a rövidebb időtartamú, főiskolai szintű képzésben elsősorban a végzéshez közel álló hallgatóktól várható el tudományos dolgozat készítése. ha a dolgozatokat már decemberre el kell készíteni és intézményi szinten meg kell védeni, az azzal jár, hogy a hallgatóknak azokat már két vagy három éves képzés alapján el kell kezdeniük.

A nevezési szabályok szigorítása olyan változtatásokra kényszeríti hosszabb távon az egyes intézményeket, melyekben dönteni a TDK-felelősök önállóan nem jogosultak (pl. programfüzet). Az ilyen konferenciák, mint a debreceni is, erősítik a kari, főiskolai vezetőkben azt a tudatot, hogy a hallgatói tudományos tevékenységet komolyan kell venni, de az új szabályok meghonosodása időt vesz igénybe.

Ehhez jó eszköz lehet maga a Diáktudós is, amelyet célszerű lenne még szélesebb körben terjesztetni, hogy az intézményi vezetőkhez és valamennyi érintett hallgatóhoz valamilyen formában eljusson.

A központi szervezés nagy pozitívuma az oklevelek előzetes elkészítése, ami lehetővé tette, hogy valamennyi hallgató elismerésben részesüljön, illetve hogy a szervezőknek az utolsó percekben már csak a neveket, helyezéseket kelljen kitölteniük.

2. A tagozatok kialakítása, a dolgozatok besorolása

Összességében a tagozatok kialakítása és a dolgozatoknak ezekbe történő besorolása szakmailag megalapozottan, megnyugtató módon történt. Szervezési nehézséget az okozott e téren, hogy a hallgatók által készített rezümék több esetben is félrevezetőek voltak, vagyis nem tükrözték megfelelően a dolgozat tartalmát. A szervezők azonban megfelelő rugalmassággal kezelve a problémát a konferencia szakmai részének kezdetéig lehetővé tették a hallgatók számára az átsorolást. A tagozatok összeállítását, a programfüzetek szerkesztését már a dolgozatok beérkezése előtt el kell ugyanis kezdeni. A szervezők azonban valamennyi intézményi TDK-felelősnek megküldték ezek tervezeteit és ily módon maguk is közreműködhetek azok véglegesítésében.

A tagozatok száma a résztvevő hallgatók száma miatt meglehetősen nagy (25 tagozat) volt, jelentős létszámbeli eltérésekkel (7-13 fő között). A jövőben talán célszerű volna hasonló létszámú tagozatokat kialakítani, mert ez a tagozatülések közel azonos időigényét és ezzel szervezési könnyebbséget jelentene. Az elsődleges, szakmai szempont, hogy az azonos tárgykörbe tartozó dolgozatok egy tagozatban, azonos versenyfeltételek mellett szerepeljenek, megvalósult.

3. A zsűrizés tapasztalatai

A Szervezőbizottság e téren igen magasra tette a mércét, valamennyi zsűrit úgy kívánta összeállítani, hogy azok tagjai a szakma elismert képviselőiből kerüljenek ki. Valamennyi elnök tudományos fokozattal rendelkezett.

A zsűritagok és a bírálók személye a szekcióban hagyományosan megegyezik. Az előzetes bírálat érdekében a szervezők előre megküldték a dolgozatokat a zsűrielnököknek.

Kevés esetben fordult elő, hogy a zsűritag vagy elnök lemondása miatt a bírálatra kevés idő maradt. A bírálati rendszer mindenképpen további finomításra szorul (szóbeli teljesítmények külön díjazása, hallgatóság véleménye stb.).

Az oktatói értékelést hagyományosan kiegészíti a hallgatói opponencia, mégpedig minden dolgozat esetében egy másik intézményben tanuló diák által. A zsűrik több esetben is kiemelték, hogy az opponens hallgatók teljesítménye a dolgozattal résztvevőkével vetekedett és ennek a rendszernek a fenntartását indokolja, hogy „az opponensi tevékenység bázisául szolgál az újabb szerzői generációnak”. Néhány esetben fordult csak elő, hogy az opponensek a küldő intézményből a konferenciára nem érkeztek meg.

A zsűritagok elismeréssel szóltak a számukra biztosított munkafeltételekről. Valamennyi zsűritag értékelőlapot, a bírálatot segítő szempontsort kapott előzetesen kézhez. Fokozottan jelentkező probléma, hogy a zsűri tagság–elnökség 3 napot igénybe vevő munkáját egyre kevesebben vállalják.

4. A dolgozatok és előadások értékelése

A tagozati zsűrik valamennyi bemutatott dolgozatot értékelték, az értékelő lapon külön elbírálván az előadás színvonalát is. A szervezők által javasolt értékelési rendszert mindenütt sikerült érvényesíteni.

Általános vélemény, hogy a hallgatók teljesítménye évről évre javul, mint ahogy a bírálók is egyre többet várnak el a hallgatóktól. Így volt ez Debrecenben is, ahol a magas színvonal elismerése mellett csak néhány rövidebb terjedelmű dolgozat esetében jegyezték meg a zsűritagok, hogy „évfolyam-dolgozat szintű” munkákat a jövőben nem kellene elfogadni.

A díjazási gyakorlat tagozatonként többé-kevésbé egységes volt. Általában elmondható, hogy igen nagyszámú és igen magas összegű díj, jutalom kiosztására került sor, ami a szervezők nem kis erőfeszítésének gyümölcse. Nagy elismerést váltott ki valamennyi résztvevő kolléga, illetve hallgató részéről, hogy az opponens hallgatók legjobbjai is jutalomban és oklevél formájában erkölcsi elismerésben részesültek.

A díjak és különdíjak viszonyát, erkölcsi és anyagi értékét messzemenően sikerült összhangba hozni.

5. Átörökökíthető szakmai-szervezési megoldások

A szervezés minden vonatkozásban nagy összefogottságról, tervezettségéről árulkodott. A szakmai és a kísérő programok elosztása kitűnő volt, az információhoz jutást nagyon jó regisztrációs gárda segítette, hallgatói közreműködéssel. Néhány kiemelendő megoldás:

- A kari vezetés rendkívül aktív közreműködése (pl. közös programok a társintézményekből érkezett és a helyi kollégák részére).
- A hallgatók és az adminisztratív személyzet nagyfokú bevonása.
- A szervezők között az általános szervezési feladatok mellett reszortok (pl. szállás, étkezés, nyomda, oklevelek stb.) kijelölése.
- A helyi infrastruktúra (tantermek, előadók, tanszéki könyvtárak, kollégiumok, étterem, klubok, díszaula) kihasználása. Ebben jelentős része volt az intézményi vezetésnek, amely oktatási szünet elrendelésével tette szabaddá e helyiségek jelentős részét.
- A résztvevők számára külön buszok biztosítása.
- Színvonalas kulturális programok, a konferencián résztvevő hallgatók és oktatók számára ingyenes belépéssel.

6. Javaslatok

A Szakmai Bizottság a jövőre nézve a következő javaslatokat fogalmazza meg, és kéri ezek megvalósításában az OTDT, illetve a résztvevő intézmények segítő közreműködését.

Tekintettel arra, hogy a közeljövőben egyre gyarapodni fog a résztvevő intézmények száma, valamilyen módon korlátozni volna szükséges a nevezések számát. Az idei 258 nevezés is nagy erőfeszítéseket követelt az OTDT Titkárságától, illetve a Szervezőbizottságtól, de a növekvő tendencia fennmaradása esetén két év múlva megoldhatatlan problémák jelentkeznek majd.

A következő megoldások kombinációját javasoljuk: intézményi létszámkorlát bevezetése, a nevezési szabályok betartásának szigorúbb megkövetelése és területi minimum (pl. 25 oldal) előírása.

Meg kellene találni a módját annak, hogy a konferenciáról valamennyi témavezető oktató értesüljön. A nevezési lapokat ezek a kollégák is írják alá, vagy hívjuk fel a nevező hallgatók figyelmét arra, hogy fontos érdekük oktatójuk részvétele. Az e téren mutatkozó információhiányt az intézményi felelős is pótolhatja, hiszen ő írja alá valamennyi nevezési lapot.

Célszerű lenne az intézmények között egyeztetni a konferencia időpontját, amivel elérhető lenne pl. hogy az oktatási szünetek időpontja egy időre essen.

Ez tovább javítaná a hallgatók és az oktató kollégák részvételi lehetőségét.

Budapest, 2003. május 22.

Dr. Nagy Árpád
(Állam- és Jogtudományi
Szakmai Bizottság elnöke)